

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶ

ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2017-2021ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

Մշակվել է՝ համայնքի ղեկավարին կից գործող համայնքի զարգացման ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմնի կողմից

Ներկայացվել է՝ համայնքի ղեկավար Ա. Ոսկանյանի կողմից

Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 2016 թվականի սեպտեմբերի 09-ի թիվ 25-Ն որոշմամբ

ՊԵՄՁԱՇԵՆ 2016թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ .6	
2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶՀԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ	13
3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ.....	15
4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ.....	15
5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄԵՎԱՌԱԶՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՏԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄԵՎԱՄՓՈՓՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ	23
6. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ (ՇԵՆՔԵՐԻ, ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ) ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ (ՕՏԱՐՄԱՆ, ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՏՐԱՄԱՐՄԱՆ) ՀՆԳԱՄՅԱԾՐԱԳԻՐԸ	29
7. ՀԶՀԾ-Ի ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ, ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄԸ (ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԸ) ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ, ՎԵՐԱՀՄԿՈՒՄԸ ԵՎ ՎԵՐԱՆԱՑՈՒՄԸ.....	30
ԵԶՐԱՓՈՎՈՒՄ	34
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ.....	35
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՑԱՆԿԸ ԵՎ ՎԻՃԱԿԸ՝ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ.....	37
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐՈՒՄ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԱՌԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ԸՆԿԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԸ ..	38
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՈՉ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....	39
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌՆ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ	40
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ ԱՆԱՄՆԱԳԼԽԱՔԱՆԱԿԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐՆ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ	41

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ՝ ՀԱՄԱՅՆՔԱԲՆԱԿՆԵՐԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՆԴԻՍԱՅՈՂ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՆԵՐՆ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ 41

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ, ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ 42

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 9. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՎԻ .....ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 10. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄՆԵՐՆ ԸՍՏ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԻ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՎԻ ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 11. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՁԶԾ-Ի ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԸՍՏ ՏԻՄ-ԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ .....ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Շիրակի մարզի Պեմգաշեն համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶՀԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված ՀՀ Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀԶՀԾ-ն մշակվել է հիմք ընդունելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու լիազորությունները նրանց գործունեության բնագավառներում (ուղորտներում), ՀԶՀԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ համապատասխան հոդվածների դրույթները, ինչպես նաև՝ «Համայնքների ֆինանսիստների միավորում» հասարակական կազմակերպության կողմից մշակված և ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության կողմից 2014 թվականին հավանության արժանացած «Համայնքի զարգացման քառամյա ծրագրի մշակման և կառավարման մեթոդաբանության» և նույն կազմակերպության կողմից 2016 թվականին մշակված «Բազմաբնակավայր համայնքում «Համայնքի զարգացման քառամյա ծրագրի մշակման և կառավարման մեթոդաբանության» կիրառման» ուղեցույցի¹ մեթոդաբանական առանձնահատկությունները և ծրագրային հիմքերը:

Ներկայացվող ՀԶՀԾ-ն առաջիկա հինգ տարիների համար հանդիսանալու է Պեմգաշեն համայնքի զարգացման հիմնական փաստաթղթերից մեկը: ՀԶՀԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է ՀԶՀԾ-ի մշակմանը մասնակից համայնքի բնակավայրերի աշխատանքային խմբերի (այսուհետ՝ ԲԱԽ-երի) կողմից կատարված աշխատանքով և առաջարկներով, համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների և ենթակառուցվածքների առկայությամբ, ինչպես նաև այն իրողությամբ, որ համայնքը ձևավորվել է ՀՀ կառավարության կողմից համայնքների խոշորացման պետական փորձնական ծրագրի իրականացմամբ և գտնվում է ՀՀ կառավարության, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների ուշադրության կենտրոնում և այս առումով մեծացել են համայնքի զարգացմանը և առկա խնդիրների լուծմանը նրանց ներգրավելու հնարավորությունները: ՀԶՀԾ-ում հնարավորինս հաշվի են առնվել համայնքի կազմում ընդգրկված բոլոր բնակավայրերում հանրային ծառայությունների մատչելիության և հասանելիության, նոր ծառայությունների մատուցման և դրանցով պայմանավորված լրացուցիչ ծախսեր առաջանալու խնդիրները: ՀԶՀԾ-ն մշակելիս որպես կողմնորոշիչ են

¹Ուղեցույցը մշակվել է ԳՄՀԸ-ի ֆինանսավորմամբ ՀՖՄ-ի կողմից իրականացվող ծրագրի շրջանակներում

դիտարկվել համայնքի կազմում ընդգրկված բոլոր բնակավայրերի զարգացնելու անհրաժեշտությունը, համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսման առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, փոքր և միջին բիզնեսի, տուրիզմի և այլնի) հնարավորությունները, արդյունավետ կառավարման իրականացումը: ՀԶՀԾ-ն մշակվել է մասնակցային եղանակով՝ հաշվի առնելով համայնքի շահագրգիռ բոլոր կողմերի առաջարկությունները: Հարցումների միջոցով վեր են հանվել համայնքի բնակիչներին հուզող խնդիրները, դրանք գնահատվել են բնակավայրային ժողովների ժամանակ ԲԱԽ-երի կողմից և դասակարգվել ըստ առաջնահերթության: Վերհանված հիմնախնդիրների հիման վրա, ելնելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներից, համայնքի ղեկավարը՝ համայնքի աշխատակազմի և համայնքի ղեկավարին կից գործող տարեկան բյուջեի ու ՀԶՀԾ-ի մշակման խորհրդակցական մարմնի (ԽՄ) հետ միասին մշակել է համայնքի 2016-2020թթ. ՀԶՀԾ-ն, որը քննարկվել և հաստատվել է համայնքի ավագանու կողմից և դրվել է գործողության մեջ:

Համայնքի 2016-2020թթ. ՀԶՀԾ-ն ներկայացնում է Պեմզաշեն համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի համալիր վերլուծության և առկա հիմնախնդիրների բացահայտման, ֆինանսական և տնտեսական ռեսուրսների գնահատման արդյունքում նպատակային զարգացման տեսանկյունից ձեռնարկվելիք քայլերի ամբողջություն, որը նախատեսում է ռազմավարական քաղաքականությամբ համայնքի խնդիրների արդյունավետ լուծում և նպատակային բյուջետավարման գործընթացի իրականացում: ՀԶՀԾ-ն ներառում է նաև Պեմզաշեն համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի բաղադրիչները: Այն Պեմզաշեն համայնքի ներդաշնակ և համաչափ զարգացման, Պեմզաշենի իրնակիչների բարեկեցության ապահովման համար առաջիկա հինգ տարիներին ընդունված ծրագիր է, որը հանդիսանալու է համայնքի ամենօրյա փաստաթուղթը:

ՀԶՀԾ-ն մշակելիս ուսումնասիրվել են նաև Պեմզաշեն համայնքի նախորդ քառամյա ժամանակաշրջանի զարգացման միտումները և դրանց շարունակականության հավանականությունը:

ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման խորհրդակցական մարմինը, փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված ՀՀ ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների հետ լիակատար փոխըմբռնում ՀԶՀԾ-ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

ՀԶՀԾ-ի 1-ին բաժնում ներկայացվում է համայնքի սոցիալ-տնտեսական ընդհանուր և ոլորտային փաստացի իրավիճակի և համայնքի կողմից մատուցվող ծառայությունների բնութագրումը և վերլուծությունը: Բաժնում ներառվել է նաև համայնքի ՈԻԹՀՎ-վերլուծությունը՝ հիմնվելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության ու գնահատման արդյունքների վրա և ձևակերպելով համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերը, զարգացման ներքին ու արտաքին հիմնական հնարավորությունները, համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգները:

ՀԶՀԾ-ի 2-րդ բաժնում սահմանվում են համայնքի երկարաժամկետ տեսլականը, թե ինչպիսին ենք ցանկանում տեսնել մեր համայնքը ապագայում, ռազմավարությունը և ՀԶՀԾ-ի հիմնական նպատակները:

ՀԶՀԾ-ի 3-րդ բաժնում ներկայացվում են պետության և միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ համայնքում գալիք հինգ տարիների ընթացքում նախատեսվող (շարունակվող) համագործակցության ուղղությունները:

ՀԶՀԾ-ի 4-րդ բաժնում ներկայացվում են համայնքի ֆինանսական վիճակի վերլուծությունը, գնահատումը և կանխատեսումը՝ ըստ համայնքի բյուջեի եկամտային ուղղությունների (սեփական եկամուտներ, պաշտոնական տրանսֆերտներ, փոխառու միջոցներ)՝ դիտարկելով նախորդ երկու և գալիք հինգ տարիների եկամտային ցուցանիշները:

ՀԶՀԾ-ի 5-րդ բաժնում ներկայացված են համայնքի զարգացման ծրագրերը: Դրանք գնահատվել են ըստ սահմանված չափորոշիչների և սահմանվել են առաջնահերթություններ: Ամփոփ ձևով ներկայացվել են առաջնահերթ այն ծրագրերը, որոնք մոտավոր հաշվարկներով ակնկալվում է, որ հնարավոր կլինի իրականացնել կանխատեսվող ֆինանսական միջոցներով: Գալիք հինգ տարիների ընթացքում իրականացման ենթակա ծրագրերը ձևակերպվել են՝ օգտագործելով ծրագրերի կազմման օրինակելի ձևը, ինչպես նաև ներկայացնելով ծրագրերի ֆինանսավորման աղբյուրները (համայնքի բյուջե, ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ, այլ) և դրանց մոտավոր արժեքներն՝ ըստ գալիք հինգ տարիների:

ՀԶՀԾ-ի 6-րդ բաժնում ներկայացվում է համայնքի սեփականություն համարվող շենքերի ու շինությունների, հողամասերի կառավարման (օտարման, վարձակալության տրամադրման) հնգամյա ծրագիրը:

ՀԶՀԾ-ի 7-րդ բաժնում ներկայացվում է ՀԶՀԾ-ի իրականացումը, մշտադիտարկումը (մոնիթորինգը) և գնահատումը, վերահսկումը և վերանայումը:

ՀԶՀԾ-ի եզրափակում բաժնում ներկայացվում են համառոտ մոտեցումներ՝ ՀԶՀԾ-ի իրականացման, վերահսկման և գնահատման, ծրագրերի իրականացման արդյունքների քննարկման, ՀԶՀԾ-ում փոփոխություններին (կամ) լրացումների կատարման գործընթացների վերաբերյալ:

ՀԶՀԾ-ի հավելվածները բաժնում ներկայացվում է մանրամասն և լայնածավալ տեղեկատվություն տարբեր հարցերի վերաբերյալ, ինչպիսիք են համայնքի հիմնական ցուցանիշների՝ գալիք հինգ տարիների կտրվածքով գնահատում և կանխատեսում, համայնքի ոլորտային ծրագրերի՝ ըստ ծրագրերի օրինակելի ձևի ձևակերպումներ և այլն:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԱԿՆԱՐԿ

Պեմգաշեն համայնքը նախկին Արթիկի շրջանի գյուղերից է, այժմ առանձին Շիրակի մարզ Պեմգաշեն համայնք: Համայնքի կենտրոնը Պեմգաշեն բնակավայրն է:

Համայնքի կենտոնի՝ Պեմգաշենի հեռավորությունը մայրաքաղաքից կազմում է 98 կմ, մարզկենտրոնից՝ 32կմ, իսկ Երեվան-Գյումրի մայրուղուց՝ 5կմ: Պեմգաշեն համայնքը միջհամայնքային ճանապարհներով կապված է Արթիկ, Մարալիկ, Լեռնակերտ, Տուֆաշեն, Հայկասար, Հայրենյաց Ձորակապ համայնքների հետ:

Պեմգաշեն համայնքի տարածքը հյուսիսից դեպի հարավ-արևելք ձգվում է Արագած լեռը: Հարավարևելյան ու հարավային մասում՝ սահմանակից Լեռնակերտ համայնքին: Պեմգաշեն համայնքի վարչական տարածքում են գտնվում Բազլիկ եկեղեցու հիմնապատերը, 6-րդ դարի եկեղեցիները, Մակարավանք սբ. Սիոն/1001թ/, սբ Աստվածածին /17-րդ դար/ Առաքելոց վանք /11-րդ դար/ եկեղեցիները 13-14-րդ դարերի խաչքարերը, Առաքելոց վանքի արևմուտքում Վահրամ պահլավունու եղբայր Աբղարիբի մահարձանն է, եռաստճան պատվանդանի վրա բարձրացող գեղաքանդակ խոշոր խաչքարով /կառուցել է Սարգիս Վարդապետը 1036թ-ին/: Համայնքի տարածքում գտնվում է խոշոր էլեկտրական ենթակայան (Պեմգաշենի ենթակայանը): Ենթակայանից դեպի հարավ սահմանագիծը հանդիսանում է Երևան տանող ճանապարհը:

Համայնքն ունի շատ կտրտվածության դաշտեր, բլուրներ, ձորեր, ձորակներ, լեռներ, անհարթ տարածություններ: Ցածրագույն կետը Պեմգաշենի և Տուֆաշենի սահմանագծի մոտ է՝ 1550-1700 մետր բարձրությամբ, բարձրագույն կետը Պեմգաշենի <<Յոգ>> կոչվող խմելու ջրի ակունքն է հասնում է 1700-1750 մետրի:

Բնակլիմայական պայմանները փոփոխական են և ոչ բարենպաստ գյուղատնտեսության համար: Դաշտերը ոռոգովի չեն և բերքատվությունը մեծ կախում ունի տարվա տեղումներից: Ձմեռը ցուրտ է, բքաշունչ: Ամառը զով է, երբեմն էլ շոգ ու երաշտ: Ձմեռը Երբեմն փակվում են ճանապարհները, դադարում է երթևեկությունը: Գարնանը լինում են տեղատարափ անձրևներ: Համայնքը հարուստ է տարածքում գտնվող տարբեր ժամանակներին կառուցված պատմամշակութային հուշարձաններով

Ստորև ներկայացվում է համառոտ տեղեկատվություն համայնքի կազմի մասին.

Աղյուսակ2. Համայնքի բնակչության ու տնային տնտեսությունների ցուցանիշները (01.01.2016 թ. դրությամբ)

Հ/հ	Բնակավայրի անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը	Մշտական տնայինտնտեսությունների թվաքանակը	Առկա տնայինտնտեսությունների թվաքանակը
1.	Պեմգաշեն	3620 մարդ	846 տ/տ.	739 տ/տ.

Համայնքի առկա բնակչության թիվը կազմում է 3447 մարդ, այդ թվում տղամարդիկ՝ 1680 նկանայք՝ 1767:

**Աղյուսակ 3. Համայնքի առկա բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմի ցուցանիշները
(01.01.2016 թ. դրությամբ)**

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնք
1.	Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում՝	3447
	Տղամարդիկ	1680
	Կանայք	1767
	0-4 տարեկան	175
	5-6 տարեկան	107
	7-10 տարեկան	183
	11-14 տարեկան	133
	15-17 տարեկան	75
	18-22 տարեկան	189
	23-45 տարեկան	1417
	46-62 տարեկան	976
	63 և բարձր տարիքի	192
2.	Կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝	452
	Տարիքային և աշխատանքային	928
3.	Փախստականներ	3
4.	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	6
5.	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	0
6.	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	0
7.	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	63
8.	Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	163
	Մանկուց հաշմանդամներ	8
9.	Աշխատունակներ	2220
10.	Զբաղվածներ	1521
11.	Գործազուրկներ	750
13.	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը	170
14.	Արցախյան պատերազմում զոհվածների ընտանիքների թիվը	5

15.	Բնակարանիկարիքավորընտանիքներիթիվը, այդթվում՝	77
	Անօթևան ընտանիքներ	0
16.	Բնակարանայինպայմաններիբարելավմանկարիքունեցողընտանիքներիթիվը	125
17.	Արտագնա աշխատանքի մեկնող ունեցող տնային տնտեսությունների թիվը	183
18.	Արտագնա (սեզոնային) աշխատանքի մեկնողների թիվը	1001

1.2 ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Պեմզաշեն համայնքում տեղական ինքնակառավարումն իրականացնում են ընտրությունների արդյունքում ձևավորված տեղական իշխանությունները՝ համայնքի ղեկավարն՝ ավագանին իր 11 անդամներով (ընտրված Պեմզաշեն համայնքից): Պեմզաշեն համայնքի աշխատակազմը բաղկացած է 15 աշխատակցից:

Համայնքապետարանն ունի վարչական շենք, որը գտնվում է Պեմզաշեն համայնքի գյուղի կենտրոնում: Շենքի ընդհանուր վիճակը լավ է, աշխատակազմի համար պայմանները լավ են, կահավորանքի մի մասը նորացված է, մի մասը դեռևս 1980-ական թվականներից է: Համայնքապետարանը հագեցած է տեխնիկայով, սակայն այն բավարար չէ աշխատակազմի լիարժեք գործունեությունն ապահովելու համար: Համայնքապետարանի ամենամեծ սենյակը (դահլիճ) վերջերս վերանորոգվել և կահավորվել նոր գույքով ու տեխնիկայով: Այն ծառայում է որպես քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակ (քաղաքացիները սպասարկվում են մեկ պատուհանի սկզբունքով):

Համայնքի ղեկավարի վարձատրության չափը, համայնքի աշխատակազմի աշխատակիցների թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը հաստատվել են համայնքի ավագանու 2015 թվականի նոյեմբերի 13-ի թիվ 36-Ա և թիվ 37-Ա որոշումներով (աղյուսակ 4):

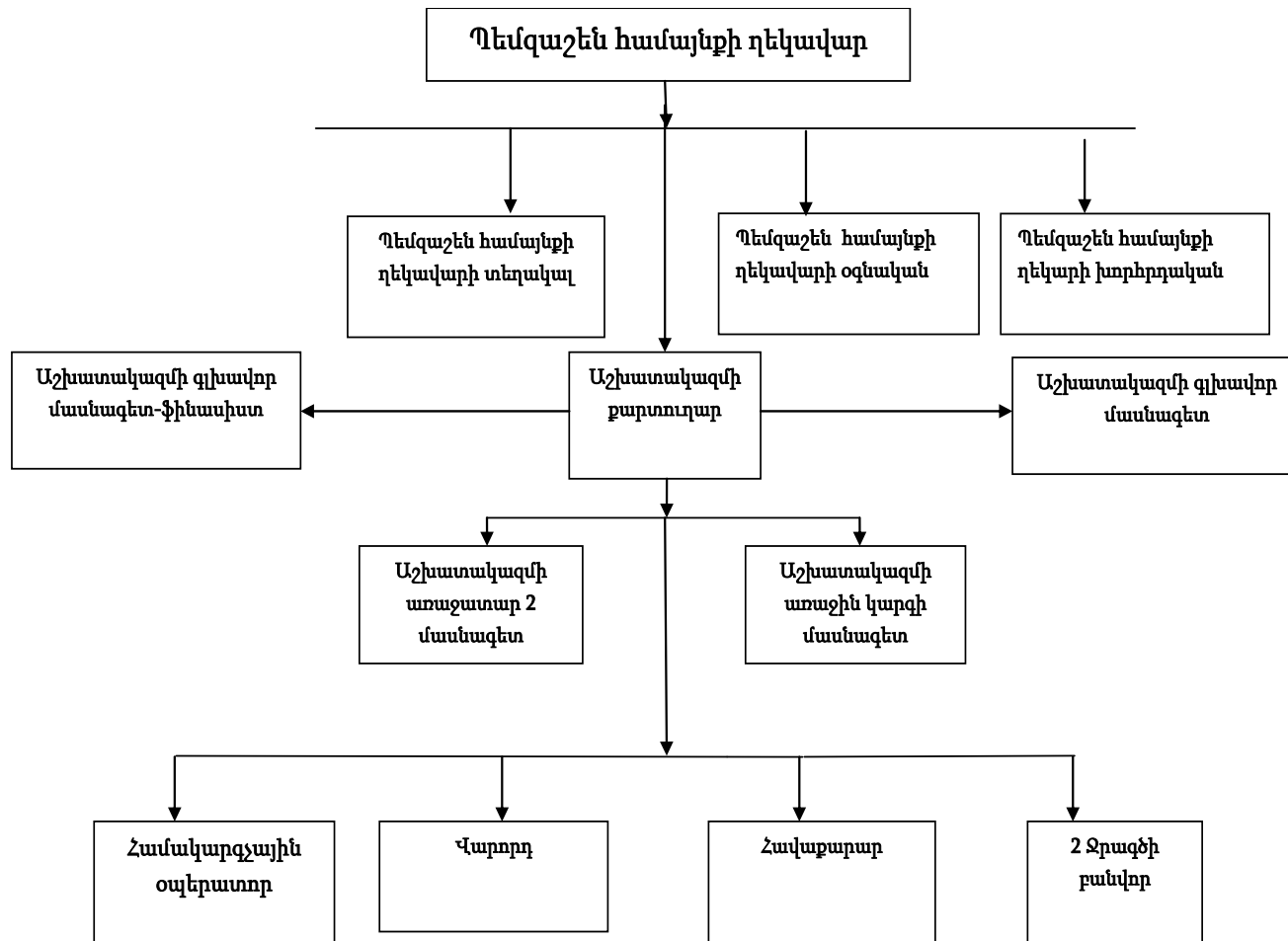
Աղյուսակ 4. Պեմզաշեն համայնքի աշխատակազմը

Հ/հ	Պաշտոնի անվանումը (համայնքային ծառայության պաշտոնների մասով և ան ծածկագիրը)	Հաստիքների քանակը	Հաստիքային միավորը	Պաշտոնային դրույքաչափը (ՀՀ դրամ)
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՅԵՑՈՂԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ				
1.	Համայնքի ղեկավար	1	1	270000
2.	Համայնքի ղեկավարի տեղակալ	1	1	201000
3.	Համայնքի ղեկավարի օգնական	1	1	170000
4.	Համայնքի ղեկավարի խորհրդական	1	1	100000
ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ				
5.	Աշխատակազմի քարտուղար (1.2-1)	1	1	201000
6.	Գլխավոր մասնագետ-ֆինանսիստ (2.1-1)	1	1	190000
7.	Գլխավոր մասնագետ (2.1-2)	1	1	190000

8.	առաջատար մասնագետ (3.1-1)	1	1	128000
9.	առաջատար մասնագետ (3.1-2)	1	1	128000
10.	1-ին կարգի մասնագետ (3.2-1)	1	1	110000
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ				
11.	Համակարգչային օպերատոր	1	1	114000
12.	Վարորդ	1	1	128000
13.	Ջրագծի բանվոր	2	2	220000
14.	Հավաքարար	1	1	93000
	Ընդամենը	15		2243000

Գծապատկեր 1-ում ներկայացված է Պեմզաշեն համայնքի աշխատակազմի կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը:

Գծապատկեր 1. Պենզաշեն համայնքի աշխատակազմի կառավարման կազմակերպական կառուցվածքը

Համայնքային ոչ առևտրային 2 կազմակերպությունների (ՀՈԱԿ) աշխատակիցների թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը հաստատվել են համայնքի ավագանու 2015 թվականի նոյեմբերի 13-ի թիվ 37-Ա որոշմամբ (աղյուսակներ 5-6):

Աղյուսակ 5. Շիրակի մարզի Պեմզաշենի նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություն

Հ/հ	Պաշտոնի անվանումը	Հաստիքային միավորը	Հաստիքների քանակը	Դրույքի չափը	Գումարը
1.	Տնօրեն	1	1	106000	106000
2.	Հաշվապահ	1	1	95000	95000
3.	Դաստիարակ	2	2x1,12	170240	340480
4.	Դայակ	1	1	77904	77904
5.	Դասուհ	1	1	72752	72752
Հ/հ	Պաշտոնի անվանումը	Հաստիքային միավորը	Հաստիքների քանակը	Դրույքի չափը	Գումարը
1.	Տնօրեն	1	1	95000	95000
2.	Հաշվապահ	1	1	80000	80000
3.	Տնտեսվար	1	1	72752	72752
4.	Գանձապահ	1	1	72752	72752
5.	Դռնպահ	1	1	77904	77904
6.	Հավաքարար	1	1	72752	72752
	Ընդամենը		3	722847	914646

Աղյուսակ 6. «Հայաստանի Հանրապետության Շիրակի մարզի Պեմզաշեն համայնքի արվեստի դպրոց» համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություն

Սուլֆեջիոյի մեկ դրույքը սահմանել – 24 ժամ 72752 դրամ, իսկ 1974 թվականից հետո ծնվածներինը – 24 ժամ 77904 դրամ:
Դաշնամուրի մեկ դրույքը սահմանել -18 ժամ 72752 դրամ, իսկ 1974 թվականից հետո ծնվածներինը - 18 ժամ 77904 դրամ:
Դուդուկ մեկ դրույքը սահմանել 18 ժամ 80000 դրամ:

1.3 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքի սեփականությունն է հանդիսանում ցանկը, որը սահմանվել է ՀՀ կառավարության 14.03.1997թ. թիվ 51 որոշմամբ:
Համայնքի սոցիալ-տնտեսական յուրաքանչյուր ենթակառուցվածքի վիճակի գնահատումը կատարվել է օգտագործելով Ներդիր 1-ում բերված գնահատման չափանիշները (գնահատականները):

Ներդիր 1. Համայնքի սոցիալ-տնտեսական ենթակառուցվածքի վիճակի գնահատականներ

- ա) գերազանց, եթե ենթակառուցվածքը վերջերս է կառուցվել կամ վերանորոգվել, գործում է անխափան.
- բ) լավ, եթե ենթակառուցվածքն իր շահագործմանը խոչընդոտող լուրջ թերություններ չունի.
- գ) բավարար, եթե ենթակառուցվածքը դեռևս գործում է, բայց արդեն կապիտալ նորոգման կարիք ունի.
- դ) վատ, եթե ենթակառուցվածքը գործում է ամենացածր արտադրողականությամբ կամ բոլորովին չի գործում.
- ե) շատ վատ, եթե ենթակառուցվածքը քայքայված է, այն պետք է քանդել կամ փոխարինել ուրիշով:

Հավելված 2-ում բերված է 01.06.2016թ. դրությամբ համայնքի սեփականություն համարվող գույքի ցանկը և վիճակը՝ ըստ առանձին բնակավայրերի: Ի լրումն նշալցանկի, բերված է նաև համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերում սոցիալ-տնտեսական հիմնական ենթակառուցվածքների առկայությունը և վիճակը:

Հավելված 3-ում ամփոփ ձևով ներկայացված է համայնքի կազմի մեջ մտնող բնակավայրերում սոցիալ-տնտեսական հիմնական ենթակառուցվածքների առկայությունը և ընդհանուր վիճակը:

1.4 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում աղբը տեղափոխվում և կուտակվում է կենտրոնացված աղբավայրերում, որտեղ պարբերաբար կատարվում են բնահողով ծածկում ու սանիտարական այլ միջոցառումներ: Աղբահանումն իրականացվում է ոչ բավարար տեխնիկայի պայմաններում: Փողոցներում աղբամաններ տեղադրվել են քիչ չափով, և բնակիչներն աղբը դնում են մայթերին, որտեղից աղբահավաքման քենան հավաքում է: Աղբամանների և աղբահավաքման յախիբացակայությունը բացասաբար է անդրադառնում գյուղի արտաքին տեսքին և սանիտարահիգիենիկ պայմանների վրա: Համայնքն ունի պայմանավորվածություն «Շինարար նարե» ՍՊԸ-ի հետ, որն էլ իրականացնում է միջբնակավայրային ճանապարհներին հարակից տարածքների աղբահանությունը:

Համայնքի չունի գլխավոր հատակագիծ:

Համայնքի տարածքում գիշերային (արտաքին) լուսավորության ցանցը ապահովում է համայնքի անհրաժեշտ գիշերային լուսավորության ծածկույթի 20 %-ը: Բնակավայրում լուսավորության ցանցը կառուցված է մասամբ, իսկ որոշ թաղամասերում ընդհանրապես բացակայում է: Համայնքի լուսավորությունն առաջնային կարևորության հարցերից է և անհրաժեշտ է կտրուկ ընդլայնել լուսավորության ցանցը:

Խմելու ջրի մատակարարումը համարվում է համայնքի կարևորագույն խնդիրներից ամենաառաջնահերթը:

Բնակավայրում առկա է գերեզմանատան ցանկապատման կամ եղած ցանկապատերի թարմացման խնդիր:

Ստորև ներկայացվում է քաղաքաշինության և կոմունալ տնտեսության ոլորտի իրավիճակն՝ ըստ համայնքի:

ՊԵՄՁԱՇԵՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐ

Բնակավայրի բնակելի կառուցապատման մի մասը (70%-ը) իրականացված է երկշաքք առանձնատներով: Մնացած բնակելի տները համալրվում են բազմաբնակարան հնգահարկ, քառահարկ և երկհարկանիբազմաբնակարան բնակելի շենքերով: Պեմզաշենում տնամերձ հողամասերի միջին չափը 800 քմ է:

Բնակավայրի աղբահանությունը կատարվում է շաբաթական մեկ անգամ՝ շրջիկ մեքենայիմիջոցով: Բնակիչները կենցաղային աղբը հավաքում են համապատասխան տարաների մեջ, այնուհետև աղբահավաք մեքենայի շրջելու օրը տեղակայում տների մոտ (կամ մայթերին): Շրջիկ մեքենային կցված բանվորը աղբը հավաքում և լցնում է մեքենայի մեջ: Կենտրոնական փողոցների կից տեղադրված աղբամանները դատարկում է «Շինարար նարե»ՍՊԸ-ի կողմից ուղարկվող աղբատար մեքենան:

Բնակավայրի ջրամատակարարումը կատարվում է օրական 2 ժամյա ռեժիմով: Խմելու ջրի ՕԿՋ-ն հիմնովին վերանորոգված է, որով համայնք հասնող ջրի պաշարը բավականացնում շուրջօրյա ջրամատակարարումը: Բացի այդ, խողովակաշարի ներքին ցանցը գտնվում է անմխիթար վիճակում և չի կարող դիմակայել մեծ ճնշմանը: Սպասարկվում է 2 ջրագծի բանվորների կողմից:

Բնակավայրում լուսավորված է միայն կենտրոնական փողոցը և 2 ներհամայնքային փողոցներ՝ 53 լուսատուներով: Խիստ անհրաժեշտություն կա լուսավորության ցանց կառուցել ամբողջ բնակավայրում:

Պեմզաշենը գազաֆիկացված է:Բնակելի տները, նախդպրոցական ուսումնական հաստատությունը, համայնքապետարանը և դպրոցը օգտվում են գազաֆիկացումից:

Բնակավայրի գերեզմանատան հին մասը պարսպապատված է, իսկ նոր տարածքը ընդհանրապես ցանկապատ չունի:

1.5 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում բնակելի տները հիմնականում առանձնատներ են, որոնց թիվը կազմում է 817: Պեմզաշեն համայնքում կան նաև բազմաբնակարան բնակելի շենքեր, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է 25200 քմ (աղյուսակ 11):

Պեմզաշեն համայնքում բնակֆոնդի վիճակը, ընդհանուր առմամբ, գնահատվում է բավարար: Պեմզաշեն համայնքում կառուցված առանձնատները հիմնականում 1965-1990-ականների կառույցներ են՝ պարբերաբար վերանորոգումներով գտնվում են լավ վիճակում:

Աղյուսակ 11. Համայնքի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակելի առանձնատների թիվը

Հ/հ	Բնակավայրի անվանումը	Բազմաբնակարան բնակելի շենքերի		Բնակելի առանձնատների	
		թիվը	բնակարանների թիվը	թիվը	ընդհանուր մակերեսը
1.	Պեմզաշեն	1 շենք, 5 հարկանի	45 բն.	730	մոտ 152200 քմ
2.		2 շենք, 4 հարկանի	յուրաքանչյուրում՝ 24 բն.		
3.		8 շենք, 2 հարկանի	յուրաքանչյուրում՝ 8 բն.		

1.6 ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 2873.50 հա, որից գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 648.08 հա, բնակավայրերի հողերը՝ 231.96 հա, արտադրական նշանակության հողերը՝ 165.45 հա, էներգետիկայի, տրանսպորտի և կապի, կոմունալ ենթակայության հողերը՝ 18.10 հա, անտառային հողերը՝ 0.00 հա, հատուկ պահպանության հողերը՝ 26.25 հա, հատուկ նշանակության հողերը՝ 0.00 հա և ջրային հողերը՝ 4.11 հա:

1991 թվականին հանրապետությունում իրականացված հողիսեփականաշնորհման ժամանակ համայնքի բնակավայրերում սեփականաշնորհված հողերի մեկ հողաբաժնի չափն ըստ ներկայացված է աղյուսակ 12-ում:

Աղյուսակ 12. Համայնքի սեփականաշնորհված հողերի մեկ հողաբաժնի չափը

Հ/հ	Բնակավայրի անվանումը	Մեկ հողաբաժնի չափը	Այդ թվում՝		
			վարելահող	պտղատու այգի	խոտհարք
1.	Պեմզաշեն	0.41 հա	0.41 հա		-

Համայնքի հողային հաշվեկշիռն ներկայացված է **հավելված 5**-ում:

1.7 ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի սեփականաշնորհված և վարձակալությամբ տրված վարելահողերում ցանվում են հացահատիկային մշակույսեր՝ ցորեն, գարի և այլ կուլտուրաներ: Սակայն հողատարածքների ջրովի չլինելու պատճառով համայնքաբնակները մեծ եկամուտներ չեն ստանում: Հողատեսքերի դիրքադրությունը միանգամայն ոչ այնքան բարենպաստ է հացահատիկային կուլտուրաների արտադրության ու անասնապահության համար: Հացահատիկային կուլտուրաների արտադրությունն ու անասնապահությունը հանդիսանում են Պեմզաշեն համայնքի տնտեսական զարգացման կանխորոշող ոլորտ: Սակայն այս երկու ոլորտները ներկայումս ունեն միջին զարգացվածության տեմպ, որը պայմանավորված է ոլորտների ցածր կապիտալացման աստիճանով ու վերամշակման տեխնոլոգիաների բացակայությամբ:

Համայնքաբնակները զբաղվում են նաև անասնապահությամբ, սակայն խոշոր ֆերմերային տնտեսություններ չկա: Հիմնականում յուրաքանչյուր տնտեսություն իր արտադրանքը սպառում է իր տնտեսության ներսում:

Համայնքաբնակների որոշ մասը զբաղվում է մեղվաբուծությամբ, սակայն տարիների կտրվածքով մեղվի համար եղանակային պայմանները լավ են լինում մեկ ընդմեջ:

Համայնքաբնակները իրենց տնամերձ հողամասերում աճեցնում են բանջարաբուստանային կուլտուրաներ և բազմատեսակ պտուղներ, սակայն ոռոգվում է համայնքի ոռոգելի տարածքի ընդամենը 10%-ը՝ ինքնահոս համակարգի միջոցով: Ոռոգելի տարածքի 90%-ը չի ոռոգվում ոռոգման ցանց չլինելու պատճառով:

Հավելված 6-ում ներկայացված է համայնքում առկա անասնազլխաքանակի վերաբերյալ տվյալներն:

1.8 ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ԲՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում շրջակա բնական միջավայրի պահպանության առումով առաջնային խնդիր է համայնքի սանմաքրումը:

Համայնքում բնության և շրջակա բնական միջավայրի պահպանության բնագավառում անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- կառուցել կոյուղուզլխավոր կուլեկտոր,
- ավելացնել գյուղի կանաչապատ տարածքները,
- բարեկարգել զբոսայգիները,
- կառուցել կենտրոնացված աղբավայր,
- աղբի նախնական տեսակավորման համար փողոցներում տեղադրել աղբամաններ,
- աղբավայրում ստեղծել աղբի տեսակավորման հնարավորություն,

- գյուղմթերքների վաճառքի համար կառուցել փակ շուկա,
- կառուցել սպանդանոց՝ կենդանիների մորթը թույլատրված նորմերում կատարելու համար,
- համայնքի փողոցներում իրականացնել ծառատունկ,
- ավելացնել համայնքի կանաչապատ և ծաղկապատ տարածքները,
- ներգրավել համայնքի բնակչությանը բնապահպանական խնդիրների լուծման գործընթացում՝ հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ պարբերաբար անցկացվող սեմինարների, դասընթացների, տեսագովազների, ցուցանակների և հանրային իրազեկման այլ միջոցներով:

1.9 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Պեմզաշեն համայնքն ունի 15 կմ երկարությամբ միջհամայնքային ճանապարհներ, (ներբնակավայրային ճանապարհներ), մոտ 25 կմ երկարությամբ դաշտեր տանող և դաշտամիջյան ճանապարհներ: Ճանապարհների և փողոցների մեծ մասն անբարեկարգ է: Ճանապարհները հիմնականում գրունտային և խճապատ են, որոնք էլ լինելով թեքությունների վրա, հաճախակի տեղացող հորդառատ անձրևների պատճառով ամբողջովին քայքայվում են և որոշ տեղերում դառնում դժվար կամ գրեթե անանցանելի: Համայնքի տարածքում ճանապարհներից ասֆալտապատ է միայն՝ Պեմզաշեն – Արթիկ, Պեմզաշեն - Մարալիկ և Պեմզաշեն- Լեռնակերտ հատվածը:

Համայնքում միջհամայնքային տրանսպորտ չի գործում, սակայն եղած սեփական ավտոմեքենաների և տաքսիների (մատչելի գներով) թիվը բավականացնում է մարդկանց բնականոն տեղաշարժին:

Համայնքի տարածքում տեղադրված են 2 կանգառներ , անհրաժեշտ է տեղադրել բազմաֆունկցիոնալ կանգառներ (ներառյալ ինֆորմացիոն վահանակներ՝ համայնքում մատուցվող ծառայությունների և այլնի մասին, ցուցանակներ, համայնքում գտնվող պատմամշակութային և հետաքրքրաշարժ վայրերի քարտեզներ), որոնք էլ ավելի կիսանեն զբոսաշրջության զարգացումը:

Համայնքի ներբնակավայրային փողոցների և համայնքային սեփականություն հանդիսացող տրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ տվյալները՝ ներկայացված է **հավելված 2**-ում: Համայնքաբնակների սեփականությունը հանդիսացող տրանսպորտային միջոցների նկարագիրն ու քանակները ներկայացված են **հավելված7**-ում:

1.10 ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պեմզաշեն համայնքում առևտուրն իրականացվում է անհատ ձեռնարկատերերի և մասնավոր կազմակերպությունների կողմից: Համայնքում գործում են հանրային սննդի խանութներ, հացի փուռ:

Համայնքում չկան գործող ոչ կառավարական կազմակերպություններ (ՀԿ-ներ, հիմնադրամներ, քաղաքական կուսակցություններ և այլն):

Համայնքի տարածքում արտադրական, առևտրային և այլ ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների տվյալները (նաև նախկինում աշխատած) ներկայացված են **հավելված 8**-ում:

1.11 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Պեմզաշեն համայնքում գործում է միջնակարգ 1 դպրոց, որը հիմնանորոգվել է: դպրոցը ջեռուցվում է գազով կենտրոնական ջեռուցումով:

Համայնքում գործում է 1 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն և 1 արվեստի դպրոց: ՆՈՒՀ-ը ջեռուցվում է կենտրոնական ջեռուցմամբ գազով, իսկ Արվեստի դպրոցը փայտաշեն վառարանով և էլեկտրականությամբ: Համայնքի ՆՈՒՀ-ը աշխատում է 8 ժամյա աշխատանքային ռեժիմով, տրվում է երկանգամյա սնունդ: Ավագանու որոշմամբ ՆՈՒՀ-ում ծնողական վճարի չափը սահմանված է 5000(հինգ հազար) դրամ: Արվեստի դպրոցում ծնողական վճարի չափը սահմանված է 2000(երկու հազար) դրամ:

Աղյուսակ 13-ում ներկայացված է վերը նշված ուսումնական հաստատություններում աշխատողների և ուսուցանվող երեխաների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Աղյուսակ 13. Պեմզաշեն համայնքի հանրակրթական դպրոցի, նախադպրոցական ուսումնական հաստատության և Արվեստի դպրոցի վերաբերյալ ցուցանիշներ

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1.	Դպրոցներում աշխատողների թիվը, որից՝	78
	Մանկավարժներ	52
2.	Աշակերտների թիվը	454
3.	ՆՈՒՀ-ում աշխատողների թիվը	14
4.	ՆՈՒՀ- հաճախող երեխաների թիվը	60
5.	Երաժշտական դպրոցում աշխատողների թիվը	11

6.	Երաժշտական դպրոց հաճախող երեխաների թիվը	60
----	---	----

1.12 ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Համայնքը հարուստ չէ մշակութային օջախներով, սակայն այդ բացը կարող են լրացնել տարածաշրջանում գտնվող մշակութային հին և մեծ ճանաչում ու նշանակություն ունեցող օջախները՝ Հառիճի վանական համալիր, Պեմզաշենի համայնքի հին գյուղատեղիները՝ իրենց ճարտարապետական ինքնատիպ ոճով կառուցված տներով ու քարանձավներով (որոնցից շատերը գտնվում են վթարային վիճակում): Հին գյուղատեղիներին անհրաժեշտ է տալ արգելոցի կարգավիճակ, պահպանել այդ տները և դրանք վերածել ժամանցային, ինտելեկտուալ վայրերի, սպասարկման ծառայություններ մատուցող կենտրոնների, պատկերասրահների: Անհրաժեշտ է վերականգնել Հին գյուղատեղիներում պահպանված տեղաբնակների զբաղմունքի ու կենցաղավարության մասին պատմող եզակի նմուշները: Քարանձավների որոշ հատվածներ հնարավոր է վերծանել բնականպատկերասրահների:

Համայնքը չունի մշակութային կառույցներ: Համայնքի մշակութային միջոցառումները նախատեսվում է կազմակերպել դպրոցի դահլիճում:

Համայնքը ունի գործող գրադարան: Համայնքի գրադարանը գործում է վարչական նստավայրի շենքում: համայնքաբնակների կողմից առկա է գրքի հանդեպ ուշադրություն և հետաքրքրվածություն:

1.13 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ, ՍՊՈՐՏ

Համայնքում գործում է Առողջության կենտրոն , կադրերի վերապատրաստման կարիք ունեն: հիմնականում իրականացնում է առաջին բուժօգնության ծառայություններ: Տեղի ունեցող հիմնական դեպքերի ժամանակ շտապ օգնությունը հասնում է Արթիկ քաղաքից (համայնքի հեռավորությունը Արթիկից 5 կմ է):

Համայնքապետարանը կազմակերպում և անց է կացնում ներհամայնքային ֆուտբոլի, շաշկու, շախմատի մրցումներ: Քայլեր են ձեռնարկվում հմայնքում տարաբնույթ սպորտային խմբակներ կազմակերպելու ուղղությամբ: Սպորտը առավել զարգացնելու համար համայնքին անհրաժեշտ է ունենալ մեծ սպորտային կոմպլեքս: Համայնքի տարածքում սպորտդահլիճներ առկա են միայն դպրոցում, սակայն բոլոր սպորտդահլիճներում պակասում է համապատասխան գույքը: Համայնքում առկա են բացօթյա խաղահրապարակներ, որոշներում տեղադրված է վոլեյբոլ և բասկետբոլ խաղալու համար համապատասխան սպորտային գույք:

1.14 ՀԱՆԳՍՏԻԳՈՏԻՆԵՐ, ԶԲՈՍԱՅԳԻՆԵՐ, ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐ, ԲԱԿԱՅԻՆՏԱՐԱԾՔՆԵՐ

Համայնքում կառուցվել են զբոսայգի, համայնքի միջոցներով: Համայնքում մասամբ կառուցված է մանկապարտեզի խաղահրապարակը, զբոսայգու տարածքը ֆիքսված է:

1.15 ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Քանի որ համայնքի տարածքում չկան գործող մեծ գործարաններ կամ արտադրամասեր, ուստի բնակչության աշխատանքի տեղավորվելու և աշխատելու հույսը մնում է միայն՝ համայնքապետարանում, ՀՈԱԿ-ներում, դպրոցներում և քարի փոքր արտադրամասերում:

Համայնքապետարանը ևս հնարավորությունների շրջանակներում օգնություն է ցուցրել սոցիալապես անապահով ընտանիքներին: Համայնքապետարանի սոցիալական աշխատողը պարբերաբար վիճակագրությունով վեր է հանում համայնքի խոցելի խմբերին և ներկայացնում նմանատիպ խմբերին օգնելու նպատակով եղած կազմակերպություններին:

Աղյուսակ 14-ում ներկայացված են համայնքում եղած աշխատունակ և գործազուրկ մարդկանց, նպաստառու ընտանիքների, հաշմանդամների և ծնողազուրկ ու հաշմանդամ երեխաների վերաբերյալ ցուցանիշներ:

Աղյուսակ 14. Պեմզաշեն համայնքի աշխատունակների և գործազուրկների, նպաստառու ընտանիքների, հաշմանդամների և ծնողազուրկ ու հաշմանդամ երեխաների վերաբերյալ ցուցանիշներն

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնք
1.	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	5
2.	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	0
3.	Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	148
4.	Մանկուց հաշմանդամներ	9
5.	Աշխատունակներ	2150
6.	Զբաղվածներ	1385
7.	Գործազուրկներ	1100
8.	Ընտանեկան նպաստների պետական համա	160

1.16 ԲՆԱԿԻԶՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքապետարանը ստեղծել է իր պաշտոնական վեբկայքը՝ www.Pemzashen.am, որի նպատակը բնակչությանը համայնքի կառավարման վերաբերյալ իրազեկումն է, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով ամրագրված հրապարակայնության և թափանցիկության ապահովումը, տեղական իշխանություն-բնակչություն կապի ամրապնդումը և բնակչության շրջանում տեղական իշխանության նկատմամբ վստահության բարձրացումը: Մակայն, կայքում տեղական ինքնակառավարման վերաբերյալ տեղեկատվության առկայությունը դեռևս հեռու է բավարար լինելուց և անհրաժեշտ է բարելավել կայքի աշխատանքը, բարձրացնել օպերատիվությունը: Համայնքապետարանում տեղադրված է տեղեկատվական ցուցատախտակներ, որոնց միջոցով ապահովվում է համայնքի ղեկավարի եւ ավագանու կայացրած որոշումների հրապարակայնությունը:

Համայնքի ավագանին.

- ✓ 30.05.2016թ. N 23-Ն որոշմամբ հաստատել է «Համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների ձևավորման և գործունեության կարգը»
- ✓ 30.05.2016թ. N 24-Ն որոշմամբ հաստատել է «Համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգը»
- ✓ 30.05.2016թ. N 25-Ն որոշմամբ հաստատել է «Համայնքում տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության կարգը»:

1.17 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Արտակարգ իրավիճակների առաջացման դեպքում քաղաքացիական պաշտպանության կազմակերպումը, կառավարումը հանդիսանում է համայնքային իշխանության կողմից պարտադիր կատարվող գործառույթ: Համայնքային իշխանության ենթակառուցվածքների ներգրավմանը զուգահեռ, Քաղպաշտպանության շտաբի մեջ ներառված ծառայությունները ներկայացնում են համայնքային այլ պատկանելիության, մասնավոր հատվածի մի շարք կազմակերպություններ (կապի, տրանսպորտի, բժշկական, սանիտարա-հիգիենիկ ծառայությունների և այլ ոլորտներից), առանց որոնց անհնար է քաղպաշտպանության շտաբի ֆունկցիոնալ գործունեության արդյունավետ ապահովումը:

Պեմզաշեն համայնքի քաղպաշտպանության շտաբի պետն ի պաշտոնե համարվում է համայնքապետը, որի անմիջական հանձնարարությամբ գործում են քաղպաշտպանության շտաբի առանձին ծառայությունները՝ ծառայությունների պետերի համակարգմամբ:

Արտակարգ իրավիճակներում փրկարարական աշխատանքների իրականացման գործում բնակչության էվակուացման համար մշակված է պլան, համապատասխան որի, բնակելի, հասարակական շենքերի, մյուս շենքերի ու շինությունների համար նախատեսված է հարմարավետ մոտեցումներով աշխատանքների տարման կոմունիկացիոն սխեմաներ: Բնակավայրերում եղած թաքստոցները հաշվառված են համայնքապետարանի կողմից: Անհրաժեշտությունկա թաքստոցները ավելացնել բնակչության թվին համապատասխան:

1.18 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքի գործարար միջավայրի ձևավորումն ապահովող և հետագայում այդ միջավայրը զարգացնող կազմակերպությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է **ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ** բաժնում:

Համայնքի իրավիճակի բնութագրման և գնահատման ընդհանուր և ոլորտային հիմնական ցուցանիշները ներկայացված են **հավելված 1-ում**:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի իրավիճակի վերլուծության արդյունքում վեր են հանվել մի շարք հիմնահարցեր, որոնք ամփոփ կերպով ներկայացված են ստորև.

- ✓ Կոյուղու անցկացում բոլոր թաղերում
- ✓ Կանաչապատ և ծաղկապատ տարածքների ավելացման, զբոսայգու կառուցման աշխատանքների ավարտին հասցման և բարեկարգման անհրաժեշտություն
- ✓ Համայնքում մշակույթի տան կառուցում
- ✓ Համայնքի խնդիրների լուծման գործընթացում բնակչության ներգրավվածության ցածր մակարդակ
- ✓ Կենդանիների մորթի իրականացման տարերայնություն
- ✓ Գյուղմթերքների իրացման դժվարություններ
- ✓ Համայնքում քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակման անհրաժեշտություն
- ✓ Բազմաբնակարան շենքի տանիքի նորոգում
- ✓ Կանգառների բացակայություն
- ✓ Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների շտաբի սենյակի նորոգման և նոր գույքով համալրման անհրաժեշտություն

- ✓ Խմելու ջրի ներբնակավայրային ցանցերի հիմնանորոգման անհրաժեշտություն
- ✓ Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների անբարեկարգ վիճակ
- ✓ Ներհամայնքային փողոցների գիշերային լուսավորվածության ընդլայնման անհրաժեշտություն
- ✓ Դաշտավարության բնագավառում գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման անհրաժեշտություն
- ✓ Համայնքում մատուցվող ծառայությունների ընթացիկ մակարդակի պահպանման և ընդլայնման անհրաժեշտություն
- ✓ Համայնքի երեխաների և երիտասարդների գիտելիքների (Ժամանակակից տեխնոլոգիաներ) բարձրացման անհրաժեշտություն
- ✓ Գերեզմանատների ցանկապատերի անբարեկարգ վիճակ
- ✓ Արվեստի դպրոցի շենքի վերանորոգում և կահավորում

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԹՅՎ-ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԹՅՎԿՈՂՄԵՐԸ

Համայնքի ուժեղ կողմերն են՝

- ✓ Պատմամշակութային ու բնական հարուստ ժառանգության առկայությունն ու մշակութային հարուստ ավանդույթները
- ✓ Հին բնակավայրերիի գրավիչ ճարտարապետական տեսքը
- ✓ Տարածաշրջանում հասարակական կազմակերպությունների լայն սպեկտրի առկայությունը
- ✓ Լրատվամիջոցների առկայությունը
- ✓ Փոքր և միջին բիզնեսում բնակչության որոշակի ներգրավվածություն

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼԿՈՂՄԵՐԸ

Համայնքի թույլ կողմերն են՝

- ✓ Գործազրկության բարձր մակարդակը և աշխատատեղերի պակասը
- ✓ Համայնքի ենթակառուցվածքների(փողոցներ, ջրամատակարարման ցանցեր, բնակարանային ֆոնդ և այլն) ոչ բարվոք վիճակը
- ✓ Բնակարանի կարիք ունեցող երտասարդ ընտանիքների մեծ թիվը
- ✓ ՏԻՄ-բնակչություն թույլ կապը
- ✓ Բիզնես ոլորտի համար ոչ բարենպաստ քաղաքականությունը

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Համայնքի զարգացման հնարավորություններն են՝

- ✓ Ջրոսաշրջության զարգացումը
- ✓ Գյուղմթերքների վերամշակման փոքր արտադրությունների ընդլայնման հնարավորությունը
- ✓ Տեղացի և սփյուռքահայ ներդրողների համար փոքր և միջին բիզնեսը ընդլայնելու նպատակով հնարավորությունների ստեղծումը (հիմնական նպատակը համայնքաբնակների համար աշխատատեղերի ստեղծում)
- ✓ Անասնապահության և դաշտավարության զարգացումը

ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌԼԱՑՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգներն են՝

- ✓ Բնական տարերային աղետների հնարավոր պատճառած վնասները (երկրաշարժ, հեղեղումներ, կարկտահարություն, երաշտ)
- ✓ Գործազրկության մակարդակի աճը
- ✓ Բնակֆոնդի վիճակի վատթարացումը
- ✓ Արտագաղթը, հատկապես երիտասարդների շրջանում

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Պեմզաշենի տարածքային և տնտեսական զարգացման գործում կարևոր է հաշվի առնել համայնքի բնակչության հեռանկարային աճը, որը ելնում է համայնքի հեռանկարային տարածքային զարգացման հաշվարկված հնարավորություններից: Ըստ այդ հաշվարկների, համայնքի տարածքում կարող է բնակվել առավելագույնը 6.0 հազ. մարդ՝ չխախտելով տարածքի էկոլոգիական հավասարակշռությունը, ընդ որում աճի տեմպերի համար ժամկետներ չեն կանխատեսվում, քանի որ այն կախված է հանրապետության ընդհանուր տնտեսական զարգացման տեմպից, քաղաքական իրավիճակից, բնակչությանը աշխատատեղերով ապահովելու մակարդակից:

Պեմզաշեն համայնքում աշխատատեղերի մեծ քանակ կարելի է ակնկալել բնական ռեսուրսների, հիմնականում հումքային, սպասարկման ոլորտի, գյուղատնտեսության հնարավորությունները ռացիոնալ օգտագործելով: Զարգացման հիմնական ուղղությունների իրականացման գործընթացում խիստ կարևորվում է տեղական իշխանությունների, համայնքի բնակչության, քաղաքացիական հասարակության, լրատվամիջոցների և գործարարների համատեղ գործունեությունը, ինչպես նաև համագործակցությունը պետության և դրոնր կազմակերպությունների հետ:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶՀԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

- ✓ Ապահովել համայնքի համամասնական զարգացումը

- ✓ Տարեցտարի բարելավել համայնքի ֆինանսական դրությունը՝ իրականացնելով համայնքի բյուջեի հարկային եկամուտների գանձման, ոչ հարկային եկամուտների, տեղական տուրքերի ու վճարների սահմանման և գանձման արդյունավետ քաղաքականություններ
- ✓ Ըստ ամենայնի խթանել ձեռներեցությունը՝ այն սերտորեն կապելով համայնքի տնտեսական զարգացման հետ
- ✓ Պահպանել համայնքի ճարտարապետության արդի ոճը, բացառել ինքնակամ շինարարությունը և ապօրինի հողազավթումները
- ✓ Խթանել համայնքային տարբեր շահագրգիռ կողմերի, դոնոր կազմակերպությունների, հասարակական և բարեգործական կազմակերպությունների, անհատների նախաձեռնությունները և նրանց ներգրավմամբ հետևողականորեն իրականացնել բարեփոխումներ՝ նպաստելով համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը
- ✓ Սերտորեն համագործակցել համայնքի բնակչության, քաղաքացիական հասարակության, լրատվամիջոցների և գործարարների հետ
- ✓ Նպաստել համայնքում աշխատատեղերի ընդլայնմանը՝ ռացիոնալ օգտագործելով բնական ռեսուրսները, զարգացնելով առևտրի և սպասարկման ոլորտն ու գյուղատնտեսությունը
- ✓ Բարձրացնել բնակչության կենսամակարդակը՝ ընդլայնելով մատուցվող հանրային ծառայությունների որակն ու շրջանակը

Համայնքի զարգացման 2016-2020թթ. հնգամյա ծրագրի հիմնական **նպատակներն են՝**

- ✓ Ունենալ բարեկարգ և լուսավոր ներհամայնքային ճանապարհներ և փողոցներ
- ✓ Ունենալ բարեկարգ բազմաբնակարանային ֆոնդ
- ✓ Բարելավել համայնքապետարանի շենքային և գույքային պայմանները
- ✓ Բարձրացնել նախադպրոցական կրթության ոլորտում մատուցվող ծառայությունների որակը
- ✓ Բարելավել խմելու ջրի ջրամատակարարման ծառայությունների որակը
- ✓ Ունենալ մաքուր շրջակա միջավայրով համայնք՝ չխախտելով բնության և շրջակա միջավայրի սանիտարահիգիենիկ վիճակը, խուսափել հիվանդություններից և համաճարակներից
- ✓ Համայնքը դարձնել ավելի հետաքրքիր, հրապուրիչ և հարմարավետ զբոսաշրջիկների համար
- ✓ Ունենալ այգիներ տանող հարթ և բարեկարգ ճանապարհներ՝ նպաստելով այգեգործության և էկոտուրիզմի զարգացմանը
- ✓ Ունենալ բազմաֆունկցիոնալ կանգառներ
- ✓ Ակտիվացնել համայնքի մշակութային կյանքը
- ✓ Համայնքի բնակիչներին և զբոսաշրջիկներին ապահովել նրանց հանգստի կազմակերպման, շփումների ապահովման հաճելի պայմաններով
- ✓ Ունենալ բարեկարգ և մարմնամարզական գործիքներով հագեցած գործող սպորտային ենթակառուցվածքներ

- ✓ Ունենալ բարեկարգ գրասյուզներ
- ✓ Ստեղծել համայնքում հանդիսություններ կազմակերպելու բավարար պայմաններ
- ✓ Նպաստել գյուղատնտեսական աշխատանքների հեշտացմանը՝ ունենալով հարթեցված դաշտամիջյան ճանապարհներ
- ✓ Նպաստել կենդանիների մթերատվության բարձրացմանը

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻՏԱՐԱԾՔՈՒՄՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆԵՎՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Պեմզաշենում գալիք 2016-2020թթ. Ընթացքում նախատեսվում է սերտորեն համագործակցել պետության, միջազգային կազմակերպությունների, մասնավոր սեկտորի և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ:

Պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով համայնքը նախատեսում է համագործակցել ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ՝ հետևյալ ծրագրերի իրականացման նպատակով.

- Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում, ինչը ենթադրում է, օրինակ պարարտանյութերի, սերմացուների տրամադրում, գյուղմթերքների իրացման, գյուղտեխնիկայի ձեռք բերման հնարավորությունների ստեղծում, խորհրդատվության տրամադրում և այլ միջոցառումներ:
- Պետական պատվերի շրջանակներում կրթության, առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում բնակչությանը հանրային ծառայությունների մատուցում:
- Աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, համայնքի գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում, պատսպարանների և թաքստոցների կառուցում:

Ղլանավորվող հինգ տարիների ընթացքում նախատեսվում է շարունակել համագործակցությունը համայնքի և ՀՀ Շիրակի մարզում գործունեություն ծավալող միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների հետ:

Հավելված 9-ում ներկայացված են նշյալ ծրագրերի առանձին ձևակերպումներն՝ ըստ ոլորտային ծրագրի օրինակելի ձևի:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

Համայնքի բյուջեի մուտքերը, կարելի է ասել, ձևավորվում են բացառապես վարչական բյուջեի միջոցների հաշվին: Համայնքում գալիք հինգ տարիներից միայն 2019թ. է նախատեսվում ոչ ֆինանսական ակտիվների իրացումից մուտքերի ստացում, այն էլ փոքր

գումարի չափով: Վարչական բյուջեի եկամուտները ձևավորվում են սահմանափակ թվով եկամտատեսակների՝ հարկերի, տեղական տուրքերի և գույքի վարձակալությունից եկամուտների հաշվին: Համայնքի բյուջեի կանխատեսվող եկամուտների մեծ մասը (2016թ.՝ 81.3%, 2017թ.՝ 74.1%, 2018թ.՝ 75.7%, 2019թ.՝ 74.4%, 2020թ.՝ 76.5%,) ձևավորվում են պետական բյուջեից համայնքներին տրամադրվող ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների հաշվին (աղյուսակ 15):

Քանի որ համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասում մուտքեր գրեթե չեն կանխատեսվում, ապա պլանավորվող հինգ տարիների կապիտալ ծախսերը մեծամասամբ կիրականացվեն համայնքի բյուջեի վարչական մասի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումների և տարեսկզբի ազատ մնացորդի հաշվին:

Աղյուսակ 15. Համայնքի 2014-2015թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2016-2020թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը հազար դրամ

Աղյուսակ 15. Համայնքի 2014-2015թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2016-2020թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը հազար դրամ

Հ/հ	Մուտքերի անվանումը	2014թ. փաստ.	2015թ. փաստ.	2016թ. նախ.	2017թ. կանխ.	2018թ. կանխ.	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՍՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	68930.9	72424.7	74448.5	76827.9	76827.9	76827.9	76827.9
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)*	62283.2	69407.8	73734.8	76827.9	76827.9	76827.9	76827.9
1	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	7974.0	7364.6	7669.5	9953.1	9953.1	9953.1	9953.1
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	2736.7	2482.1	2386.2	2823.2	2823.2	2823.2	2823.2
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	29.6	44.9	28.2	119.0	119.0	119.0	119.0
	Հողի հարկ	2707.0	2437.2	2358.0	2704.2	2704.2	2704.2	2704.2
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից	4957.3	4829.4	4863.3	6515.9	6515.9	6515.9	6515.9
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	4957.3	4829.4	4863.3	6515.9	6515.9	6515.9	6515.9
1.3	Մայրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ	280.0	53.0	420.0	614.0	614.0	614.0	614.0
	Տեղական տուրքեր	280.0	53.0	420.0	614.0	614.0	614.0	614.0

1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ							
	Պետական տուրքեր							
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ							
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ							
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ							
2	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	52114.6	60076.7	63692.3	63857.5	63857.5	63857.5	63857.5
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	52114.6	60076.7	63692.3	63857.5	63857.5	63857.5	63857.5
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	51889.6	58104.4	61716.4	63857.5	63857.5	63857.5	63857.3
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ			625.9	0	0	0	0
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	225.0	472.3	1350.0	0	0	0	0
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի							

	Ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ		1500.0					
3	ԱՅԼ ԵԿԱՍՈՒՑՆԵՐ*	2194.6	1966.5	2373.0	3017.3	3017.3	3017.3	3017.3
3.1	Տոկոսներ							
3.2	Շահաբաժիններ							
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	1499.6	1498.5	1354.8	1538.1	1538.1	1538.1	1538.1
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	1499.6	1498.5	1354.8	1538.1	1538.1	1538.1	1538.1
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ							
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր							
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և							

	ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում							
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ							
3.5	Վարչական գանձումներ	695.0	468.0	1018.2	1599.2	1599.2	1599.2	1599.2
	Տեղական վճարներ	575.0	308.0	898.2	1479.2	1479.2	1479.2	1479.2
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ							
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ	120.0	160.0	120.0	120.0	120.0	120.0	120.0
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից							
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ							
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող							

	տույժերից							
3.7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.8	Կասյիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.9	Այլ եկամուտներ*							
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր							
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր	0	0	1532.2	0	0	0	0
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ							
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)	0.0	0	0.0	0	0	0	0
1	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր	0.0	0	0.0	0	0	0	0
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր							
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր							
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
2	Պաշարների իրացումից մուտքեր							
3	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր							
4	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր	0.0	0.0	0.0	0	0	0	0
	Հողի իրացումից մուտքեր							
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							

III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՐԴՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՄ ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)	6647.7	3016.9	713.7	0	0	0	0
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)	6647.7	3016.9	713.7	0	0	0	0
1	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							
2	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	6647.7	3016.9	713.7	0	0	0	0
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն							
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր							
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած							

	միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր							
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում							
2.2	Փոխառվածություններ							
	-նախկինում տրամադրված փոխառվածությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր							
	-փոխառվածությունների տրամադրում							
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը	6647.7	3016.9	713.7	0	0	0	0
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս							
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս							
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը							
Բ.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ							
1	ՓՈՒՍՈՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							

	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							

Համայնքի բյուջեի 2020թ. մուտքերի մի մասը՝ 53 720.0 հազար դրամը նախատեսվում է տեղափոխել որպես 2021թ. բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդ:

5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՍՓՈՓՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայումս արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման՝ ՏԻՄ-ի կողմից քննարկված ազատությունից և առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից, ՀԶՀԾ-ի կառավարման ԲԱԽ-երի և ԽՄ-ի կողմից քննարկվելու որոշվել է առաջարկվող ծրագրերից անկը (աղյուսակ 16)՝ ընդգրկելու համայնքի 2016-2020թթ. ՀԶՀԾ-ում: Այդ ծրագրերի մի մասի իրականացումը համարվում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորություն, իսկ մյուս մասը դուրս է վերջիններիս լիազորությունների շրջանակից, սակայն դրանց իրականացումը խիստ կարևոր նշանակություն ունի բնակչության բարեկեցությունը և համայնքի համալիր ու առաջանցիկ զարգացումը ապահովելու համար:

ՀԱԽ-ի կողմից առաջարկվող ծրագրերի ցանկ՝ ՀԶՀԾ-ում ընդգրկելու համար

Աղյուսակ 16.1 Պարտադիր իրականացվող ծրագրերի ցանկ

Հ/հ	Համայնքի անվանումը	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի ընդհանուր արժեքը (հազ. դրամ)
		<i>ՏԻՄ-երի յիսգորություններ</i>	
1	Պեմզաշենի համայնքապետարան	Կառավարման ապարատի պահպանում	379397,7, որից՝ 2016թ.՝ 68661,4 ² 2017թ.՝ 72094.5 2018թ.՝ 75699.2 2019թ.՝ 79484.2 2020թ.՝ 83458,4
2	Պեմզաշենի համայնքապետարան	Համայնքի ՆՈՒՀ -ի պահպանում	146429.2, որից՝ 2016թ.՝ 26500,0 ³ 2017թ.՝ 27825.0 2018թ.՝ 29216.2 2019թ.՝ 30677.1 2020թ.՝ 32210.9
3	Պեմզաշենի համայնքապետարան	Շինուհայրի երաժշտական դպրոցի պահպանում	54151.2, որից՝ 2016թ.՝ 9800,0 ⁴ 2017թ.՝ 10290.0 2018թ.՝ 10804.5 2019թ.՝ 11344.7 2020թ.՝ 11912.0
4	Պեմզաշենի համայնքապետարան	Բնակչությանը սոցիալական օգնության տրամադրում	10000.0, որից՝ 2016թ.՝ 1500,0 ⁵

²Յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ծախսը հաշվարկվել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա ծախսի գումարը և ավելացնելով 5 %-ի չափով (գների, աշխատավարձի նվազագույն մակարդակի և այլնի հնարավոր բարձրացումների հետևանքով առաջացող լրացուցիչ ծախսերը ներառելու համար)

³Յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ծախսը հաշվարկվել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա ծախսի գումարը և ավելացնելով 5 %-ի չափով (գների, աշխատավարձի նվազագույն մակարդակի և այլնի հնարավոր բարձրացումների հետևանքով առաջացող լրացուցիչ ծախսերը ներառելու համար)

⁴Յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ծախսը հաշվարկվել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա ծախսի գումարը և ավելացնելով 5 %-ի չափով (գների, աշխատավարձի նվազագույն մակարդակի և այլնի հնարավոր բարձրացումների հետևանքով առաջացող լրացուցիչ ծախսերը ներառելու համար)

⁵Յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ծախսը հաշվարկվել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա ծախսի գումարը և ավելացնելով 250.0 հազար դրամ գումարի չափով

			2017թ.՝ 1750.0 2018թ.՝ 2000.0 2019թ.՝ 2250.0 2020թ.՝ 2500.0
5	Պեմզաշենի համայնքապետարան	Աղբահավաքման աշխատանքների իրականացում համայնքի տարածքում	16576.9, որից՝ 2016թ.՝ 3000,0 ⁶ 2017թ.՝ 3150.0 2018թ.՝ 3307.5 2019թ.՝ 3472.9 2020թ.՝ 3646.5
6	Պեմզաշենի համայնքապետարան	Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում	24865,2, որից՝ 2016թ.՝ 4500,0 ⁷ 2017թ.՝ 4725.0 2018թ.՝ 4961,2 2019թ.՝ 5209,3 2020թ.՝ 5469,8

Աղյուսակ 16.3 ՀԶՇ-ում ընդգրկելու համար Պեմզաշենի ՀԱԽ-ի կողմից առաջարկվող ծրագրերի ցանկ

Հ/հ	Բնակավայրի անվանումը	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի ընդհանուր արժեքը (հազ. դրամ)
		<i>ՏԲՄ-երի յիսգորություններ</i>	
1	Պեմզաշեն	Սշակույթի տան շենքի կառուցում	100000.0
2	Պեմզաշեն	Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցի կառուցում	60000.0
3	Պեմզաշեն	Կանգառների կառուցում	800.0
4	Պեմզաշեն	Արվեստի դպրոցի շենքի վերանորոգում	3000.0

⁶Յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ծախսը հաշվարկվել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա ծախսի գումարը և ավելացնելով 5 %-ի չափով (գների, աշխատավարձի նվազագույն մակարդակի և այլնի հնարավոր բարձրացումների հետևանքով առաջացող լրացուցիչ ծախսերը ներառելու համար)

⁷Յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա ծախսը հաշվարկվել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարվա ծախսի գումարը և ավելացնելով 5 %-ի չափով (գների, աշխատավարձի նվազագույն մակարդակի և այլնի հնարավոր բարձրացումների հետևանքով առաջացող լրացուցիչ ծախսերը ներառելու համար)

	Պեմզաշեն	Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում /խճապատում/	1500.0
6	Պեմզաշեն	Վարչական շենքի հարակից տարածքի բարեկարգում և կառուցապատում	1500.0
7	Պեմզաշեն	Երիտասարդների համար զբոսայգու կառուցում	3000.0
8	Պեմզաշեն	ՆՈՒՀ-ի կից տարածքի խաղահրապարակի վերանորոգում, կարուսելների համալրում և բարեկարգում	1500.0
9	Պեմզաշեն	Աղբավայրերում աղբակույտերի ծածկում հողով՝ շրջակա միջավայրի սանիտարական վիճակը չխախտելու համար	300.0

Ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշում

Ըստ համայնքի ծրագրերի ցանկը սահմանելուց հետո դրանք գնահատվել են ըստ առաջնահերթության՝ հիմք ընդունելով հետևյալ չափորոշիչները.

- ✓ Շահառուների թիվ
- ✓ Համայնքի կարողությունների հզորացում
- ✓ Իրատեսականություն
- ✓ Հրատապություն

Ըստ սահմանված չափորոշիչների ծրագրերը գնահատվել են առավելագույնը 10 բալանոց սանդղակով: Գնահատականները ներկայացված են աղյուսակ 17-ում:

Առաջնահերթ ծրագրերի ընտրություն, համայնքի ոլորտային ծրագրերի ամփոփագրերի կազմում

Ծրագրերի առաջնահերթությունները՝ ՀԱԽ-երի կողմից սահմանվելուց հետո ընտրվել և համայնքի ոլորտային ծրագրերի ամփոփագրերում ներկայացվել են ըստ բնակավայրերի առաջնահերթ ոլորտային այն ծրագրերը, որոնք գալիք 5 տարիների կանխատեսվող ֆինանսական միջոցների շրջանակներում հնարավոր կլինի իրականացնել: Ընդ որում, ծրագրերն ի սկզբանե առանձնացվել և ներկայացվել են ըստ հետևյալ խմբերի՝

- ✓ Պարտադիր իրականացվող ծրագրերի ցանկ
- ✓ Առկա համագործակցության շրջանակներում իրականացվող և ընթացքի մեջ գտնվող ծրագրերի ցանկ
- ✓ Ըստ բնակավայրերի առաջնահերթություն շահած ոլորտային ծրագրերի ցանկ

Պարտադիր իրականացվող ծրագրերն ըստ առաջնահերթության չեն գնահատվել: Դրանք ի սկզբանե դիտարկվել են որպես առաջնահերթ և պարտադիր կատարման ենթակա: Այս մոտեցումը ցուցաբերվել է ելնելով այն տրամաբանությունից, որ անկախ այս կամ այն բնակավայրի որևէ ծրագրի իրականացման կարևորությունից, համայնքում պետք է գործի աշխատակազմ և հետևաբար պետք է նախատեսված լինեն վերջինիս պահպանության հետ կապված ծախսեր: Բացի այդ, ի սկզբանե նախատեսվել է, որ համայնքում չեն փակվելու և շարունակելու են գործել նախկինում ծառայություններ մատուցած համայնքային ենթակայության կազմակերպությունները: Հետևաբար վերջիններիս (մասնավորապես ՆՈՒՀ-երի և երաժշտական դպրոցի) պահպանության հետ կապված ծրագրերը նույնպես դիտարկվել են որպես առաջնահերթ: Համայնքում պարտադիր իրականացվող ծրագրերի ցանկը ներկայացված է աղյուսակ 19-ում:

Առկա համագործակցության շրջանակներում իրականացվող և ընթացքի մեջ գտնվող ծրագրերը նույնպես ըստ առաջնահերթության չեն գնահատվել: Պատճառն այն է, որ այդ ծրագրերն արդեն ընտրված և որոշված են եղել նախքան ՀԶՀԾ-ի մշակումը: Բացի այդ, նշյալ ծրագրերը ժամանակին ընտրելիս կիրառվել է բնակիչների մասնակցությունն ապահովող տարբեր գործիքակազմ և դրանք ընտրվել են՝ հաշվի առնելով համայնքի բնակիչների կարծիքը: Առկա համագործակցության շրջանակներում իրականացվող և ընթացքի մեջ գտնվող ծրագրերը ներկայացված է աղյուսակ 20-ում:

Ըստ բնակավայրերի ոլորտային ծրագրերը գնահատվել են ըստ առաջնահերթության: Ընդ որում, յուրաքանչյուր բնակավայրի ծրագրերը գնահատվել են առանձին՝ ըստ սահմանված չափորոշիչների: Այնուհետև, ընտրվել և համայնքի ոլորտային ծրագրերի աղյուսակում ներկայացվել է յուրաքանչյուր բնակավայրից առաջնահերթություն շահած այնքան ծրագիր, որքանի իրականացման համար բավարարում են գալիք 5 տարվա կանխատեսումների շրջանակներում տվյալ բնակավայրին բաժին հասնող ֆինանսական միջոցները: 5 տարվա կտրվածքով տվյալ բնակավայրին բաժին հասնող ֆինանսական միջոցների գումարի չափը որոշելու համար՝

- ✓ Որոշվել է գալիք 5 տարիների կտրվածքով համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերի չափը, որը նախատեսվում է ծախսել պլանավորվող 5 տարիների ընթացքում՝ 954 620,2 հազար դրամ⁸,
- ✓ Գնահատված ընդհանուր մուտքերից հանվել են 5 տարվա ընթացքում պարտադիր իրականացվող ծրագրերի համար անհրաժեշտ գումարները՝ 631 420.0 հազար դրամ, ինչպես նաև առկա համագործակցության շրջանակներում իրականացվող և ընթացքի մեջ գտնվող ծրագրերի գծով համայնքի բյուջեից հատկացվող համաֆինանսավորման գումարները՝ 8 200.0 հազար դրամ,
- ✓ Արդյունքում, մնացյալ 315 000.0 հազար դրամը բաշխվել է համայնքի կազմի մեջ մտնող բնակավայրերի միջև՝ հաշվի առնելով համայնքի կազմի մեջ մտնող բնակավայրերի բնակիչների թվաքանակը: Այսինքն՝ գումարը մոտավորապես բաշխվել է համայնքի ընդհանուր բնակչության կազմում յուրաքանչյուր բնակավայրի բնակչության տեսակարար կշռին համամասնորեն (աղյուսակ 18):

---

⁸ ՀԶՇՕ-ի 4-րդ բաժնում ներկայացված աղյուսակում պլանավորվող 5 տարիների համար համայնքի բյուջեի մուտքերի հանրագումարը կազմում է 1 111 870.2 հազար դրամ: Դրանից 53 720.0 հազար դրամը նախատեսվում է պահել որպես 2021թ. բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդ՝ տվյալ տարվա ընթացքում կապիտալ ծրագրեր իրականացնելու հեռանկարով: Իսկ 103 530.0 հազար դրամը կազմում է համապատասխանաբար 2017, 2018, 2019 և 2020 թվականների տարեսկզբի ազատ մնացորդների հանրագումարը, որը պետք է հանել 5 տարիների ընդհանուր մուտքերի հաշվարկից: Քանի որ, օրինակ, 2017թ. բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդը 2016թ. բյուջեի եկամուտների այն մասն է, որը ճանաչվել է որպես եկամուտ 2016թ., սակայն այդ թվականին չի ծախսվել: 2017թ. բյուջե տեղափոխվող տարեսկզբի ազատ մնացորդը համարվում է այդ թվականի մուտք: Փաստորեն, նույն գումարը երևում է որպես եկամուտ 2016թ. բյուջեում և որպես մուտք 2017թ. բյուջեում և առաջանում է կրկնահաշվարկ: Արդյունքում, 5 տարվա կտրվածքով կրկնահաշվարկից խուսափելու նպատակով, գալիք 5 տարվա մուտքերի հանրագումարից՝ 1 111 870.2 հազար դրամից հանելով նշյալ 4 տարիների տարեսկզբի ազատ մնացորդների հանրագումարը՝ 103 530.0 հազար դրամը և հանելով 2021թ. տեղափոխվող տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը՝ 53 720.0 հազար դրամը, ստացվում է գալիք 5 տարիների կտրվածքով համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերի այն գումարը, որը նախատեսվում է ծախսել պլանավորվող 5 տարիների ընթացքում՝ 954 620.2 հազար դրամ:

Համայնքում պարտադիր իրականացվող ծրագրերը (աշխատակազմի, մանկապարտեզի և երաժշտական դպրոցի պահպանման և այլն) նախկին տարիներին մշտապես իրականացվել են և առաջիկայում ևս նույնությամբ իրականացվելու են: Դրանք համարվում են համայնքի ամենաառաջնահերթ ծրագրերը և ձևակերպվելու են համայնքի տարեկան բյուջեների շրջանակում համապատասխան ծախսային նախահաշիվներով: Այդ պատճառով ՀԶԾ-ում դրանց առանձին ձևակերպման անհրաժեշտությունը չկա:

Առկա համագործակցության շրջանակներում իրականացվող նրբացքի մեջ գտնվող ծրագրերի ձևակերպումներն՝ ըստ ոլորտային ծրագրի օրինակելի ձևի, ներկայացված են **հավելված 9**-ում:

Ըստ բնակավայրերի առաջնահերթություն շահած ոլորտային ծրագրերի ձևակերպումներն՝ ըստ ոլորտային ծրագրի օրինակելի ձևի, ներկայացված են **հավելված 10**-ում:

6. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՎՈՂԳՈՒՅՔԻ (ՇԵՆՔԵՐԻ, ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼՆ) ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ (ՕՏԱՐՄԱՆ, ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ) ՀՆԳԱՄՅԱԾՐԱԳԻՐԸ

Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի (այդ թվում՝ հողերի) ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ 2016-2020 թթ. ընթացքում համայնքը չունի օտարման ենթակա որևէ շենք կամ շինություն: Առկա են միայն օտարման ենթակա հողամասեր, այն էլ՝ քիչ քանակությամբ (աղյուսակ 23):

Աղյուսակ 23. Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի (շենքերի, շինությունների, հողամասերի նայլն) կառավարման (օտարման, վարձակալության տրամադրման) հնգամյա ծրագիրը, 2016-2020 թթ.

Հ/հ	Գույքի անվանումը	Հասցեն	Տարածքը/ մակերեսը / քանակը (մ²/ հատ)	Վիճակի գնահատականը	Այլ բնութագրիչներ	2016	2017	2018	2019	2020	Ենթակա օտարման, վարձակալության տրամադրման
1.	Հողամասեր	համայնքում	1.5 հա		Նպատ. նշան. հողատեսքեր	-	-	-	1.5	-	Օտարում
2.	Արոտներ	Պեմզաշեն	50.0 հա		Պետական սեփականության	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	Վարձակալություն

3.	Վարելահողեր	Պեմզաշեն	50.0 հա		Պետական սեփականության	50.0	50.0	50.0	50.0	50.0	Վարձակալություն
----	-------------	----------	---------	--	-----------------------	------	------	------	------	------	-----------------

7. ՀԶՀԾ-ԻԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ, ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄԸ (ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԸ) ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ, ՎԵՐԱՀՄԿՈՒՄԸ ԵՎ ՎԵՐԱՆԱՑՈՒՄԸ

ՀԶՀԾ-ի իրականացումը

Համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեի նախագծի կազմման ծրագրային հիմքը ՀԶՀԾ-ում համապատասխան տարվա համարն ախատեսված յուրաքանչյուր տարվա ներկայացված ծրագրերն են, որոնց իրականացման համար հաշվարկվել են ֆինանսավորման համապատասխան աղբյուրներն ծախսեր: Գործնականում, ՀԶՀԾ-ի իրականացումը հանգում է հիմնականում

(չհաշված ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին ախատեսված ծրագրերը)

համայնքի գալիքի հինգ տարիների բյուջեների կատարմանը:

ՀԶՀԾ-ում ներառված յուրաքանչյուր յուրաքանչյուր տարվա ին կամ բնակավայրային ծրագրի դեկավարն անձնական պատասխանատվություն է կրում ծրագրով նախատեսված աշխատանքների համակարգման, համապատասխան ծախսերի կատարման, արդյունքների ստացման, հաշվետվությունների պատրաստմանն համայնքի դեկավարին ներկայացման համար:

Հիմք ընդունելով համայնքի 2016-2020 թթ. ֆինանսապետ ապահովված ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ամփոփագիրը (աղյուսակ 21) և հավելված 10-ում ներկայացված համայնքի ոլորտային ծրագրերի նկարագրերը, **հավելված 11-ում** ներկայացվում է ՀԶՀԾ-ի ոլորտային ծրագրերի իրականացման տեղեկատվությունը ըստ ՏԻՄ-երի գործունեության առանձին ոլորտների:

ՀԶՀԾ-ի մշտադիտարկումը (մոնիթորինգը)

ՀԶՀԾ-ի ներքին մոնիթորինգն իրականացվելու է ՀԶՀԾ-ին տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի և ԲԱԽ-երի կողմից կիսամյակը մեկ անգամ:

ՀԶՀԾ-ի մոնիթորինգն իրականացվելու է ըստ ոլորտային ներկայացված ծրագրերի ու միջոցառումների աշխատանքների կատարման ցուցանիշների:

Աղյուսակ 24-ում ներկայացված է ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը:

Աղյուսակ 24. ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը

Ոլորտ.					
Ծրագիր.					
Միջոցառում.					
Արդյունքային ցուցանիշները		2016 թ., 1-ին կիսամյակ / տարեկան			
տեսակը	անվանումը	այլան.	փաստ.	շեղում	մեկնաբանություն
Մուտքային					
Ելքային (քանակական)					
Ելքային (որակական)					
Ելքային (ժամկետայնության)					
Արդյունավետության					
Ծախսեր, հազար դրամ					

ՀԶՀԾ-ի ներքին մոնիթորինգի արդյունքները փաստաթղթի տեսքով ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ն կներկայացնի համայնքի ղեկավարին, վերջինս էլ

օրենքով սահմանված կարգով այն կներկայացնի համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

ՀԶՀԾ-ի վերահսկումը

ՀԶՀԾ-ի վերահսկողությունը ապահովում է ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի ամբողջական իրականացումը, ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործումն առաջադրված խնդիրները կատարելու, ակնկալվող արդյունքները ձեռք բերելու և սահմանված նպատակներին հասնելու համար, ծրագրերի պաշտպանվածությունը սխալներից ու ձախողումներից, ժամանակին ու ճշգրիտ տեղեկատվության ստացումը ՏԻՄ-երի ավելի հիմնավորված որոշումների կայացման համար: ՀԶՀԾ-ի վերահսկողությունը ենթադրում է՝

- ✓ ՀԶՀԾ-ի մշակման, քննարկման և իրականացման ընթացակարգերի հստակ պահպանում,
- ✓ ոլորտային ծրագրերով առաջադրված խնդիրների կատարման արդյունքների ստուգում,
- ✓ ոլորտային ծրագրերի պահանջներից շեղումների պարզաբանում և պատճառների բացահայտում,
- ✓ ՀԶՀԾ-ի ծրագրերի իրականացումից ստացված արդյունքների ամփոփում և համադրում ծրագրերի նպատակների, խնդիրների և նախատեսված արդյունքների հետ:

ՀԶՀԾ-ի վերահսկողության արդյունքները ներկայացվում են համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

ՀԶՀԾ-ի տարեկան և հնգամյա գնահատումը

ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան կամ հնգամյա գնահատումը կատարում են համատեղ ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ն և ԲԱԽ-երը՝ հիմնվելով ՀԶՀԾ-ի կիսամյակային մոնիթորինգների արդյունքների վրա:

ՀԶԲԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և նախատեսված աշխատանքների կատարման ցուցանիշների գնահատման ձևանմուշը ներկայացված է աղյուսակ 24-ում:

Համայնքի ղեկավարը կազմակերպում և անցկացնում է ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության աշխատանքային քննարկումներ, այնուհետև՝

համայնքի կազմում ընդգրկված բոլոր բնակավայրերում կազմակերպում և անցկացնում է ՀԶՀԾ-

ի իրականացման տարեկան հաշվետվության նախագծի հանրային բաց ցույցումներն (կամ)

քննարկումներ՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով տվյալ բնակավայրի նվերաբերող ծրագրերի ու միջոցառումների իրականացման հարցերին:

Բոլոր բնակավայրերում անցկացված հանրային քննարկումների արդյունքներով, ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ն լրամշակում է ՀԶԲԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության նախագիծը, պատրաստում է դրան ցվերաբերյալ ավագանու տրամադրվող տեղեկատվությունը (ամփոփաթեթը և տեղեկանքը) և ներկայացնում համայնքի ղեկավարին: Համայնքի ղեկավարը ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության լրամշակված նախագիծը և դրան կից փաստաթղթերը ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և որոշման կայացմանը:

ՀԶՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության նախագծի կազմման, քննարկման և որոշման կայացման վերաբերյալ ընթացակարգերը նույնությամբ վերաբերում են նաև ՀԶՀԾ-ի իրականացման հնգամյա հաշվետվության նախագծի կազմմանը, քննարկմանը և որոշման կայացմանը:

ՀԶՀԾ-ի վերանայումը

Հիմնվելով ՀԶՀԾ-

ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, ՀԶՀԾ-ի

վերանայման անհրաժեշտության դեպքում, համայնքի ղեկավարը ՀԶՀԾ-ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ իրն (կամ) համայնքի ավագանու անդամների ցատացված բոլոր առաջարկությունները ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

Համայնքի ավագանու անդամի (անդամների) առաջարկած այն փոփոխությունները (կամ) լրացումները,

որոնք ավելացնում են ՀԶՀԾ-ի իրականացման ծախսերը,

համայնքի ավագանու որոշմամբ ընդունվում են միայն համայնքի ղեկավարի եզրակացության առկայությամբ և ավագանու նիստ

ին ներկայանում են ի ձայների երկու երրորդով:

ՀԶՀԾ-ի փոփոխություններն (կամ)
հրապարակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

լրացումները,

ավագանու հաստատումից հետո,

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

ՀԶՀԾ-ն հանդիսանալու է համայնքի գալիք հինգ տարիների գործունեության ուղեցույցը: 2016-2020թթ. ընթացքում ՀԶՀԾ-ում ընդգրկված ծրագրերի իրականացմանն են ուղղված լինելու համայնքի ՏԻՄ-երի ջանքերն ու աշխատանքը՝ մոբիլիզացնելով համայնքի ֆինասնական, մարդկային և նյութական ռեսուրսների ողջ պոտենցիալը: ՀԶՀԾ-ի իրագործումը հնարավորություն կտա քայլ առ քայլ մոտենալ հեռվում նշմարվող այն ցանկալի տեսլականին, որպիսին ցանկանում է տեսնել համայնքը նրա յուրաքանչյուր բնակիչ: ՀԶՀԾ-ում տեղ գտած դրույթները լինելու են այն ծրագրային հիմքը, որի վրա հենվելով կազմվելու է համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեն:

Ծրագիրը հաջողությամբ իրագործելու համար ՏԻՄ-երը պետք է սերտորեն և արդյունավետ համագործակցեն պետական կառույցների, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների, տեղական ՀԿ-ների և այլ շահագրգիռ կողմերի և կառույցների հետ:

ՀԶՀԾ-ի իրականացման հսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը կիրականացնեն համայնքի ղեկավարը և համայնքի ավագանին: ՀԶՀԾ-ի ներքին վերահսկողության արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ավագանուն՝ իզիտություն:

Յուրաքանչյուր հաջորդ տարի կկատարվի ՀԶՀԾ-ի իրականացման նախորդ տարվա արդյունքների ուսումնասիրություն, ամփոփում, ձեռքբերումների գնահատում և թերությունների բացահայտում: Նախորդ տարվա արդյունքների հիման վրա համապատասխան ուղղումներ և լրացումներ կկատարվեն մնացյալ տարիների ծրագրերում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՏԱԹԵՎ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

Հ/հ	Ցուցանիշներ	Չափման իսկոթ	2014թ. փաստ.	2015թ. փաստ.	2016թ. կանխ.	2017թ. կանխ.	2018թ. կանխ.	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.
1.	Համայնքի վարչական տարածքը	հա	2873.50	2873.50	2873.50	2873.50	2873.50	2873.50	2873.50
2.	Բնակչության թիվը	մարդ	3605	3620	3610	3625	3630	3635	3640
3.	Բնակելի շենքերի ընդհանուր թիվը՝ ըստ կառավարման ձևերի (համայնք, համատիրություն, լիազորագրային, հավատարմագրային)	շենք	18	18	18	18	18	18	18
4	Ընդհանուր մակերեսը՝ ըստ կառավարման ձևերի	հազ.քմ	25.2	25.2	25.2	25.2	25.2	25.2	25.2
5	Բնակարանների թիվը՝ ըստ կառավարման ձևերի	բնակար.	157	157	157	157	157	157	157
6	Անհատական բնակելի տների թիվը	տուն	730	730	730	730	730	730	730
7	Անհատական բնակելի տների մակերեսը	հազ.քմ	152.2	152.2	152.2	152.2	152.2	152.2	152.2
8	Վթարային շենքերի թիվը	շենք	0	0	0	0	0	0	0
9	Վերելակային տնտեսություն		0	0	0	0	0	0	0
10	Վերելակով շենքերի թիվը	շենք	0	0	0	0	0	0	0
11	Վերելակների ընդհանուր թիվը	վերել.	0	0	0	0	0	0	0
12	Գործող վերելակների թիվը	- // -	0	0	0	0	0	0	0
13	Ավտոտնակների թիվը	հատ	458	458	458	458	458	458	458
14	Համատիրությունների թիվը	հատ	0	0	0	0	0	0	0
15	Տեղափոխվող աղբի քանակը	տոննա	20	20	30	40	55	70	80
16	Այդ թվում՝ բնակչությունից		12	12	24	32	48	56	65
17	Աղբավայրի առկայությունը և զբաղեցրած տարածքը	հազ.քմ	0	0	0	0	0	0	0

18	Սանիտարական մաքրման և աղբահանության մեքենայական պարկի մեքենա-մեխանիզմներ քանակը	միավոր	0	0	0	0	0	0	0
19.	Միջհամայնքային ճանապարհների երկարությունը	կմ	15	15	15	15	15	15	15
20.	Միջհամայնքային փողոցների և ճանապարհների մակերեսը	հազ.քմ	86.0	86.0	86.0	86.0	86.0	86.0	86.0
21	Ներհամայնքային փողոցների և ճանապարհների երկարությունը	կմ	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
22.	Ներհամայնքային փողոցների և ճանապարհների մակերեսը	հազ.քմ	45.0	45.0	45.0	45.0	45.0	45.0	45.0
23.	Առևտրի և ծառայությունների Օբյեկտների թիվը, այդ թվում՝	հատ	7	7	7	7	8	8	8
24	առևտրի օբյեկտներ	հատ	7	7	7	7	8	8	8
25	Ճ. 24-ից հետո աշխատող օբյեկտներ	հատ	0	0	0	0	0	0	0
26	Բենզինի լիցքավորման կետեր	հատ	0	0	0	0	0	0	0
27	Գազի լիցքավորման կետեր	հատ	1	1	1	1	1	1	1
28.	Բնակարանի կարիքավոր ընտանիք. թիվը	ընտ.	52	55	60	65	68	72	75
29.	Բնակարանային պայմանների բարելավման կարիքավոր ընտանիքներ	- // -	85	85	85	85	75	55	20
30.	Նախադպրոցական հիմնարկների թիվը	հատ	1	1	1	1	1	1	1
31	Երեխաների թիվը	մարդ	60	60	60	60	60	60	60
32	Խմբերի թիվը	խումբ	2	2	2	2	2	2	2
33.	Հանրակրթական դպրոցների թիվը	հատ	1	1	1	1	1	1	1

34.	Աշակերտների թիվը	մարդ	335	335	340	340	340	345	345
35.	Արվեստի դպրոցների թիվը	հատ	1	1	1	1	1	1	1
36.	Սովորողների թիվը	մարդ	60	60	60	60	60	60	60
37.	Պոլիկլինիկա-ամբուլատորիաների թիվը	հատ	1	1	1	1	1	1	1
38.	Կենսաթոշակառուների թիվը	մարդ	458	458	458	458	478	482	450
39.	Հաշմանդամների թիվը	մարդ	145	145	145	145	145	145	145
40.	Արտագնա/սեզոնային/աշխատանքի մեկնողների թիվը	մարդ	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100
41.	Գործազուրկների թիվը	մարդ	1253	1253	1253	1253	1240	1240	1240
42.	Փախստականների թիվը	մարդ	3	3	3	3	3	3	2
43.	Ընտանեկան նպաստ ստացող ընտանիքների թիվը	ընտ.	160	160	160	160	160	160	160
44.	Բնակչության մեկ շնչին ընկնող բյուջետային եկամուտը	հազ. դրամ	33.4	52.3	26.0	31.8	34.8	38.0	44.1
45.	Բնակչության մեկ շնչին ընկնող բյուջետային ծախսը	հազ. դրամ	33.4	52.3	26.0	31.8	34.8	38.0	44.1

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՊԵՏՋԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՑԱՆԿԸ ԵՎ ՎԻՃԱԿԸ՝ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ

Հավելված 2.1. Շինուհայր գյուղի սոցիալ-տնտեսական ենթակառուցվածքների վիճակի գնահատում

Հ/հ	Կառույց	Հասցե	Կառուցման տարեթիվ	Ծավալ	Ընդհանուր վիճակի գնահատական	Նորոգման/վերականգնման/փոխարինման կարիք	Այլնշումներ
1.	Համայնքապետարանի շենք, համայնքային ոստիկանի սենյակը, գրադարանի սենյակը)	1-ին փողոց, թիվ 15	1971թ.	260քմ	լավ	անհրաժեշտ է կոսմետիկ հարդարում	վերանորոգվել է 2009թ.

2.	Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության շենք	7-րդ փողոց, թիվ 6	1980թ.	450քմ	լավ		Վերանորոգվել 2012թ.
3.	Պեմզաշենի արվեստի դպրոցի շենք	1-ին փողոց, թիվ 18	1974թ.	300քմ	վատ	անհրաժեշտ է վերանորոգել կառուցել որպես արվեստի դպրոցի	
4.	Մշակույթի տան շենք	մայրուղի(փակուղի), թիվ 21			չունենք	անհրաժեշտ է նորը կառուցել	
5.	Խմելու ջրի ներքին ցանց	գ. Պեմզաշեն	1955թ.	15000գծմ	վատ	անհրաժեշտ է վերանորոգել նորը կառուցել	
6.	Ներքնակավայրային ճանապարհներ ու փողոցներ	Գ. Պեմզաշեն	1957թ.	12000գծմ	վատ	անհրաժեշտ է կապիտալ վերակառուցում	
7.	Գերեզմանատուն	գ. Պեմզաշեն	1960թ.	40000 քմ	բավարար	անհրաժեշտ է ցանկապատել	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՊԵՄԶԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐՈՒՄ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾ ՔՆԵՐԻ ԱՌԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿԸ

Հ/հ	Ենթակառուցվածքի անվանումը	ՊԵՄԶԱՇԵՆ	
		Առկա	Միջակեր
1.	Աշխատակազմի վարչական շենք	+	լավ
2.	Ներհամայնքային փողոցներ	+	վատ

3.	Միջհամայնքային ճանապարհներ	+	լավ
4.	Ոռոգման համակարգ	-	չկա
5.	Աղբավայր	-	-
6.	Աղբատար մեքենա	-	-
7.	Ջրամատակարարման համակարգ	+	վատ
8.	Ջրահեռացման համակարգ	-	-
9.	Փողոցների լուսավորման համակարգ	+	լավ
10.	Բուժկետ, ամբուլատորիա	+	բավ.
11.	Մարզադպրոց	-	-
12.	Գրադարան	+	բավ.
13.	Մշակույթի տուն/կենտրոն, ակումբ	-	-
14.	Արվեստի, գեղարվեստի դպրոց	+	վատ
15.	Մանկապարտեզ	+	լավ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՈՉ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հ/հ	Բնակավայրի անվանումը	Հանրակրթական դպրոցի		Առողջապահական հիմնարկի		Փոստային բաժանմունքի առկայությունը	Այլ նշումներ
		տեսակը	անվանումը	տեսակը	անվանումը		
1.	Պեմզաշեն	միջնակարգ	Պեմզաշենի դպրոց ՊՈԱԿ	առողջության առաջնայի նպահպանման կենտրոն	Պեմզաշենի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոն ՊՈԱԿ	Առկա է	
	Ընդամենը		1		1		

ՀԱՎԵԼՎԱԾ5. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌԻ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1.	Համայնքի վարչական տարածքը (հա), որից՝	2873,50
2.	Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր (հա), այդ թվում՝	2427,63
	Արոտավայր	1675,68
	Վարելահողեր	648,06
	Խոտհարք	18,20
	Պտղատու այգի	0,0
	Այլ հողեր	85,69
3.	Բնակավայրերի հողեր (հա), որից՝	231,96
	Բնակելի կառուցապատման	128,83
	Հասարակական կառուցապատման	4,04
	Խառը կառուցապատման	0.0
	Ընդհանուր օգտագործման	20,64
	Այլ հողեր	78,45
4.	Արտադրական նշանակության հողեր (հա)	165,45
5.	Էներգետիկայի տրանսպորտի և կապի, կոմունալ ենթակայության հողեր (հա)	18,10
6.	Անտառային հողեր (հա)	0
7.	Հատուկ պահպանության հողեր (հա)	26,25
8.	Հատուկ նշանակության հողեր (հա)	0
9.	Ջրային հողեր (հա)	4,11

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ ԱՆԱՄՆԱԳԼԽԱՔԱՆԱԿԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԸ

(01.01.2016 թ. դրությամբ)

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1.	Խոշորեղջերավորանասունների գլխաքանակը, որից՝	916
	Կովեր	423
2.	Խոզերի գլխաքանակը	132
3.	Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը	427
4.	Ավանակների և ջորիների գլխաքանակը	1
5.	Զիերի գլխաքանակը	4
6.	Հավերի և այլ թռչունների գլխաքանակը	2651
7.	Մեղվաընտանիքների քանակը	310

**ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԱՌԿԱ՝ ՀԱՄԱՅՆՔԱԲՆԱԿՆԵՐԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՆԵՐԸ**

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1.	Մարդատար ավտոմեքենաներ	378
2.	Բեռնատար ավտոմեքենաներ	44
3.	Կոմբայններ	2
4.	Վարի տրակտորներ, որից՝	3
	Թրթուռավոր	2

	Անվավոր(Կիրովեցներ(	1
5.	Բեկառուսներ	7

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8. ՊԵՄՁԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ, ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԸՍՏԱՌԱՆՁԻՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ

Հ/հ	Համայնքի անվանումը	Արտադրական կազմակերպություններ	Առևտրային կազմակերպություններ	Ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ
1.	ՊԵՄՁԱՇԵՆ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ «Պեմզաշենի շինիրեիր կոմբինատ» ՍՊԸ, 1995թ.-ից չի գործում ✓ «Պեմզաշենի կարի Ֆաբրիկա» ՍՊԸ, 1995թ.-ից չի գործում, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 7 (յոթ) սննդի և տնտեսական ապրանքների խանութներ ու վաճառակետեր ✓ 1 (մեկ) զագալցակայան վաճառակետ 	

